

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТУ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету
_____ С.М. Шкарлет
«___» _____ 2015р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
_____ В. М. Радченко
«___» _____ 2015р.

ПРОГРАМА
співбесіди з української мови
для вступників на основі повної загальної середньої освіти

Чернігів
2015

Програма співбесіди з української мови для вступників, які вступають на основі повної загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальностями:

5.07010602 “Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів”;

5. 05070205 “Обслуговування і ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів”;

5. 03050401 “Економіка підприємства”;

5. 05010201 “Обслуговування комп’ютерних систем та мереж”;

5. 05010101 “Обслуговування програмних систем і комплексів”;

5. 07010102 “Організація перевезень і управління на автотранспорті”.

Розробник програми:

Харченко С.А. – викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Програму схвалено на засіданні циклової комісії мови та літератури

Протокол “_____” _____2015року, № _____

Голова циклової комісії _____ В.В. Ющенко

ПЕРЕДМОВА

Програма співбесіди з української мови розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів та програм для профільного навчання учнів 10-11 класів (рівень стандарту, наказ міністерства освіти і науки України № 1021 від 28.10.2010 р.).

Програма складається з трьох розділів.

Перший з них містить перелік основних тем та понять з української мови, якими повинен володіти вступник (уміти їх застосовувати на практиці).

У другому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української мови.

У третьому розділі наведено критерії оцінювання відповіді на співбесіду з української мови.

І ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ФОНЕТИКА

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі.
2. Букви й інші графічні засоби. Український алфавіт. Співвідношення звуків і букв. звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дзь, дж**.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Найпоширеніші чергування голосних звуків.
6. Найпоширеніші чергування приголосних звуків.
7. Правила вживання апострофа.
8. Правила вживання м'якого знака. Позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
9. Написання слів іншомовного походження.
10. Спільнокореневі слова і форми слів. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
11. Вимова і написання префіксів **з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, при-, при-**.
12. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.
13. Правопис складних і складноскорочених слів.
14. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
15. Синоніми, антоніми, омоніми.
16. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Стилстична диференціація української лексики. Запозичені слова.
17. Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела української фразеології. Фразеологізми в ролі членів речення.
18. Поняття про самостійні та службові частини мови.
19. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
20. Назви істот і неістот, загальні і власні назви.

21. Рід, число, відмінок іменників.
22. Відміни іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників.
23. Невідмінювані іменники. Способи творення іменників.
24. Правопис найуживаніших суфіксів іменників. Велика буква у власних назвах.
25. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
26. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
27. Ступені порівняння прикметників, їх утворення.
28. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.
29. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.
30. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (власне кількісні, неозначено-кількісні, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і складені.
31. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.
32. Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.
33. Відмінювання займенників. Правопис займенників.
34. Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова.
35. Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Види дієслів (доконаний і недоконаний). Часи дієслів.
36. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.
37. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
38. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**. Правопис дієприкметників.
39. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.
40. Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правопис прислівників.
41. Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
42. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Групи сполучників за будовою. Правопис сполучників окремо і через дефіс.
43. Частка як службова частина мови. Формотворчі, словотворчі та модальні частки. Написання часток. Не і ні з різними частинами мови.
44. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
45. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного члена.
46. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.

47. Члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставини), способи їх вираження та різновиди. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.
48. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом та присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.
49. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.
50. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
51. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки в них.
52. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.
53. Складне речення, його типи. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
54. Складнопірядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види пірядних речень. Розділові знаки в складнопірядних реченнях.
55. Складне речення з кількома пірядними.
56. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки в ньому.
57. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.
58. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, доречність, виразність, правильність. Мовленнєві помилки.
59. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.
60. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний.

II ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вступники, які проходять співбесіду, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;

- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них

Абітурієнт повинен знати: мовні норми сучасної української літературної мови (орфографічні, орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні); мовленнєві норми (етику й етикет спілкування).

Абітурієнт повинен вміти: вільно володіти усною та писемною формами української літературної мови, правильно і грамотно писати й говорити, формулювати й виголошувати свої думки, підтримувати діалог.

ІІІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ

Завдання для співбесіди з української мови оцінюється 12 балами. Складаються з шести завдань, кожне з яких оцінюється: 1, 4, 5 та 6 завдання по 2 бали; 2 завдання –1бал; 3 завдання – 3 бали.

Вступник пройшов співбесіду, якщо отримав 10-12 балів за 12-ти бальною шкалою оцінювання з української мови.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпояско О.Х., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика Української Мови. Морфологія. – К., 1993.
2. Булаховський Л.А. Питання Походження Української Мови. – К., 1956.
3. Вихованець І.Р. Та Ін. Вивчаємо Українську Мову. Розширений Курс. Самовчитель: Навчальний Посібник. – К., 1993.
4. Волох О.Т. Сучасна Українська Літературна Мова. – К., 1986.
5. Горпинич В.О. Українська Морфологія: Навчальний Посібник. – Дніпропетровськ, 2002.
6. Горпинич В.О. Українська Словотвірна Дериватологія: Навчальний Посібник (Текст Лекцій) Дніпропетровськ, 1998.
7. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я. Та Ін. Сучасна Українська Літературна Мова / За Заг. Ред. Грищенко А.П. – К., 1997.
8. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс Сучасної Української Літературної Мови. – К., 1972.
9. Жовтобрюх М.А. Українська Літературна Мова. – К., 1984.
10. Клименко Н.Ф. Основи Морфеміки Сучасної Української Мови: Навчальний Посібник. – К., 1998.
11. Козачук Г.О. Українська Мова Для Абітурієнтів: Навчальний Посібник. – К., 1993.
12. Кононенко П.П. Та Ін. Українська Мова: Посібник Для Вступників До Вузів. – К., 1990.
13. Леонова М.В. Сучасна Українська Літературна Мова. – К., 1983.
14. Ладоня І.О. Українська Мова: Навчальний Посібник. – К., 1993.

15. Онуфрієнко Г.С. Та Ін. Складні Випадки Українського Правопису: Навчальний Посібник. – Запоріжжя, 1998.
16. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська Мова: Культура Мовлення: Навчальний Посібник. – К., 1995.
17. Пентилюк М.І. Культура Мови І Стилїстика. – К., 1994.
18. Плющ М.Я. Та Ін. Сучасна Українська Літературна Мова: Збірник Вправ: Навч. Посібник. – К., 1995.
19. Русанівський В.М. Історія Української Літературної Мови. К., 2001.
20. Семчинський С.В. Загальне Мовознавство. – К., 1996.
21. Сучасна Українська Літературна Мова: Вступ. Фонетика. – К., 1969; Морфологія. – К., 1969; Синтаксис. – К., 1972; Стилїстика. – К., 1973.
22. Сучасна Українська Мова: Підручник / О.Д.Пономарів, В.В.Різун, Л.Ю.Шевченко Та Ін. – К., 2001.
23. Тоцька Н.І. Сучасна Українська Літературна Мова: Фонетика, Орфоепія, Графіка, Орфографія. – К., 1981.
24. Ющук І.П. Українська Мова. – К., 1984.